

עטרת תפארת

זמן פרישה ממלאכה

ב"ב 4:10

במחיצת רבינו הגדול מרן בעל אילת השחר צוקללה"ה
טור שביעי מהחברותא הגרמ"י שניידר שליט"א

אילת השחר - יארצייט שביעי!

"זיכוי הרביס"

עומדים אנו לקראת היארצייט "השביעי" של רבנו הגדול וזכות תגן עליו ועכ"ל. וכפי ששמענו מרבנו הרבה, שאיפתו תמיד היתה לזכות להיות "מזכה הרבים". ממילא עלינו לראות להביא דברים שיהי' בהם "תועלת" לחיזוק התורה והמצות, ובזה יהי' עליו לגשמתו הטהורה.

הנשמות "מחכות"...

וכן הי' מדבר הרבה על כך, שהנשמות מחכות לכל "משהו ומשהו" שמוסיפים להם זכויות.

ובהספד על ידידו ורעו הגאון רבי שרגא צ. גרוסברד זצ"ל [ששימש הרבה שנים משגיח בישיבת פוניבז' לצעירים], אמר כך: בן אדם אחרי שנפטר, מצפה בכליו עינים לכל טיפה שאפשר להוסיף לו זכויות. כי כל זמן שאדם חי יכול לרכוש ולרכוש, אבל אחרי שנפטר אין לו כבר שום אפשרות לעלות בעצמו, ומה שיש לו כן אפשרות לעלות, זה רק עי"ז שאנשים נותנים לו, עושים לו איזה דבר שעי"ז מעלים אותו, וזהו חסד גדול מאד שאין לשער!

אמירת קדיש, לימוד משניות, כל זכות שעושים בשביל הנפטר, זה שוקל כ"כ הרבה, שאין לתאר, וזה חסד של אמת. כי מה הוא יכול לעשות, הוא עכשיו רק מחכה, שיעזרו לו, שיוסיפו לו זכויות, ומה שיוסיפו לו יותר זכויות, הוא עולה יותר וזוכה יותר, ע"כ. והיות שכולנו חייבים לרבנו הכרת הטוב בלי סוף, חובה עלינו לעשות רצונו, ולהרבות לו זכויות מה שיותר.

כוחו הגדול..

ודבר מעניין, סיפר רבנו, שתלמידו של הגרעק"א צוק"ל, נקרא בשם רבי אלי מגריידיץ זצ"ל, והי' מפורסם ל"בעל מופת". ואמר רבנו שהסיבה שזכה לדרגה גדולה זו, היות שהי' טורח הרבה כדי להרבות זכויות לנשמות שלא זכו להשאיר שארית בארץ, והי' קובע שיעור משניות בשבילם, וכן חיבר ספר "סוכת שלם" על ענין זה, ובזכות זה קיבל מתנת שמים, שהי' "בעל מופת".

מה נאמר...

אמנם כשבאים לחשוב על מה לכתוב, רואים לפנינו "ים הגדול", ולא אגזים שזה כמה ימים שהגני מתחבט באיזה נושא להתמקד לקראת היארצייט, היות שרבנו הי' "איש האשכולות" איש שהכל בו, ובכל נושא, הן בין אדם למקום, והן בין אדם לחבירו, נמצא הרבה מה לספר ולהביא מדבריו לחיזוק, ואת אשר ישם אלקים בפי, אותו אשמור לדבר.

"יסוד היסודות"

והנה הרמב"ם מתחיל את ספרו היד החזקה, "יסוד היסודות" ועמוד החכמות, לידע שיש שם מצוי וכו'. ומציון למדים ש"יסוד הכל", הוא "האמונה", ובלי זה אין כלום! כי "יסוד" פירושו הדבר שעליו נשען הכל. לכן נפתח בעז"ה מדברי רבנו בחיזוק "האמונה".

נפלאות הבריאה - בתורה

מפורסם המעשה עם רבנו, באחת מנסיעותיו לחיזוק בגולה, כשעבר המטוס בדרך מטורונטו למנטריאל, ביקש ידידו היקר רבי שמעון הכהן גליק שליט"א מהטייס, שיסע מעל "מפלי הניאגרה", כדי שיוכלו הנוסעים לראותם. [להבנה, מפלי הניאגרה, הם מפלי מים "עצומים מאד", שאי אפשר לתאר].

פרשת השבוע - מי גרם...

"צדקה ממני". פעם בשיחה הרחיב רבנו על דברי הגמ', שהתפלל משה רבנו על יהודה שמע ה' קול יהודה וגו', ומה שהועיל בסוף, זה שאמר לפני הקב"ה מי גרם לראובן שיודה, יהודה! הזדעק רבנו, כמה גדול כחו של "המשפיע על השני", זה הדבר הגדול ביותר, שרק בזכות זה זכה יהודה.

פרשת

וישב

◆◆◆

שנת

תשפ"ה

◆◆◆

גליון 282

וכשעברנו שם, הנמיך הטייס את הטיסה מאד, כדי שיוכלו לצפות מקרוב, בנפלאות הבורא העצומים, קול ה' בכת, זרם מים אדירים, פלא עצום! וכמוכן שחוץ מרבינו, כל הנוסעים עטו על החלונות לחזות במראה הנפלא הזה, שהי' נראה יותר מצד אחד של המטוס.

אך רבנו נשאר לשבת במקומו שקוע במחשבותיו. ופנה אז ידידו היקר רבי יצחק לוונשטיין ז"ל לרבינו אולי הוא רוצה ג"כ להסתכל בנפלאות הבורא העצומים האלה.

השיב לו רבינו בהאי לישנא "אין אבלאט גמרא זע איך גרעסערע נפלאות הבורא", פי' בדף גמרא אני רואה פלאי הבורא יותר גדולים.

ובעניי לא הבנתי אז את כונתו, דהתינח אם היה אומר שהלימוד יותר חשוב, אבל מה הפשט שרואים "בדף גמרא" נפלאות הבורא, ועוד יותר מהמפלים האדירים האלה?

מי ימלל גבורות ה'

עד כעבור כעשר שנים, כשביקש רבנו פעם אחת להקריא לפניו את השיחה שאמר בכולל פוניבז' בשנת תשנ"ו, על החיוב של כל אחד לדעת "כל התורה כולה", ובזמנינו לכל הפחות שידע את "כל" הש"ס על בורין, [ובשעתו ביקשני להדפיסו לאלפים, ולחלקו בכל עולם הישיבות, בארץ ובחו"ל, ושילם הכל מכספון].

ובשיחה ההיא הביא מדרש שוח"ט על הפסוק מי ימלל גבורות ה', זה שאמר הכתוב רבות עשית אתה ה' א-לקי נפלאותיך ומחשבותיך אלינו, הרבה נסים ונפלאות אתה עשית עמנו, ואתה עושה גם כן "בכל יום ויום", ואין אדם יודע, ומי יודע אתה ה'.

אין בעל הנוס מכיר..

אמר ר' אלעזר בן פדת ראה מה כתיב לעושה נפלאות גדולות לבדו וכו', אי אפשר לעולם בלא ניסים ובלא פלאין. כיצד אדם נתון ע"ג המטה והנחש בארץ לפניו, ובא לעמוד והרגיש בו הנחש, כיון שבא ליתן רגלו עליו, ברח הנחש מפניו, ואינו יודע מה פלאי עשה הקב"ה עמו, ומי יודע - הקב"ה וכו'.

משל למה"ד לשני אנשים האחד היה גבור והאחד חלש, וכי החלש יכול לספר שבחו של גבור, לאו, למה שאינו יודע מה שבחו וכוחו, אבל הגבור שהוא יודע מה כחו, הוא יכול לספר שבחו של גבור, הוי אומר מי ימלל גבורות ה'. אמר רבי שמואל ומי ימלל כגון אנו שעוסקין בתורה כל צרכנו, ובילקוט מסיים אמר דוד מי ימלל גבורות ה' כגון אנו שאנו עוסקין בתורה כל צרכנו, שנאמר מי ימלל גבורות ה' מי שיכול להשמיע כל תהלתו, ע"כ.

משבח, מי שמכיר הגבורות

ולמד מזה רבנו, הרי לנו חיזוק במדרש הזה, שכל השבחים וגבורות שאנו אומרים זה לא מספיק, ומי יכול באמת להלל ולשבח, רק מי שמכיר בגבורתו של הקב"ה, כמשל המדרש דגבור יכול לספר שבחו של גבור, ומי הוא זה, רק, מי שעוסק בתורה" כל צרכו, וכל צרכו היינו כמבואר בסוף הוריות מי שידע הכל אפילו עוקצין. והענין הוא דבדאי לומר בתור אמירה, אפשר לומר ותקנו לנו לומר שבחים, אבל "הדרגה האמיתית" היא רק במי שיכול להשמיע כל תהלתו, דרק אז הוא משיג את עוצם השבח, ומה שהוא משבח זה שבח.

ודרגה זו שיהא משיג את עומק השבח שמשבח, אומרים חז"ל שזה רק ע"י תורה כשעוסקין בה כל צרכו.

בתורה כלולה כל הבריאה

וטעם הדבר הוא משום דכלל כל הבריאה כולה "הכל נכלל בתורה"; וכמה שהוא משיג בתורה, ככה יש לו השגה "בכל הבריאה כולה"; וכל דרגה של תורה, לפי דרגה זו, הוא מכיר את "כל הבריאה", ולכן כל מה "שזוכה יותר בתורה" הוא מכיר יותר בכל הבריאה, ומשיג יותר את הגדול הגבור והנורא וכל השבחים שאומר...

ולכן כל מה שהאדם יודע יותר בתורה, היות ובתורה כלולה כל הבריאה, ממילא השבח שהוא אומר הוא מבטא אותו יותר, ומבין יותר מה שהוא אומר, ומה שיש לו פחות השגה בתורה, ממילא ענין השבח הוא פחות עמוק אצלו, ויכול לומר גדול וגבור, אבל מה זה דרגה של גדול, ומה זה דרגה של גבור, הוא לא מבין, דאינו מכיר מהי ההנהגה של גדלות וגבורה שנוהג הקב"ה בבריאה, וכל מה שהאדם "גדול יותר" הוא תופס ומשיג יותר את ההנהגה.

כל התורה - כל הבריאה

ולכן מי ימלא גבורות ה'; מי יכול לשבח להקב"ה רק מי שיכול להשמיע כל תהילתו, ששולט ב"כל התורה כולה" שהוא זוכה להשיג "כל השגחת הקב"ה בבריאה", ומבטא את כל עומק השבח לפי דרגתו, וזה כל אחד לפי דרגתו שראוי לך, ע"י שעמלים כל צרכנו, ע"כ בקצרה.

ולאחר שמיעת דברים אלו, אמרנו לרבינו שאנו מתחילים להבין, היכן רואים בדף גמרא את נפלאות הבורא, עוד יותר מדברים הגשמיים המפליאים כל רואיהם, והסכים לך שזו היתה הכונה...

חוסר "אמונה"

עוד בענין האמונה, דבר "מבהיל", כשנתכנסו תלמידי חכמים גדולים ורבנים היושבים על מדין, וראשי ישיבות שונים, לטכס עצה על "הצער הנורא" אשר נתרבה מאד לאחרונה הנקרא "נושרים". אמר רבינו לאחר מכן, כי עיקר הסיבה מה שזה קורה "כי חסר אמונה", ואח"כ הוסיף שחסר גם יראת שמים, ויכול להיות שבחוץ נראה כאילו שיש אמונה ויראה והכל בסדר, אך בפנים רק. ומכאן הסיבה לפליטת נשמות קדושות ללועו של היצר הרע.

האמונה והבטחון

היות וקיום האמונה "למעשה" הוא ע"י "בטחון", נעתיק קטע ממה שהובא בשעתו "בפרי חיים".

כאשר באו אורי בנות המודאגים מעתידי בנותיהם בקבלת מקום עבודה, ובאו לשאול על אפשרות להכניס בלימודי הסמינר מקצועות מסוימים שעד היום לא היו לומדים, ושידרו "מצוקה גדולה" למצוא חתן טוב ודירה, כאילו הכל תלוי... במציאת מקום עבודה, דן עמיהם רבינו באריכות על חומר הזהירות בכל פרצה בלימודי הבנות, [ואין כאן המקום לזה].

אך ההפתעה הגדולה היתה בסיום הדברים כאשר בקשו ברכה: אמר להם רבינו - ה' יעזור שתזכו למידת הבטחון... ובשאלתם כיצד זוכים למדת הבטחון, אמר להם, על ידי לימוד שער הבטחון בחובת הלבבות. סיים רבינו "נער הייתי גם זקנתי, ולא ראיתי צדיק נעזב וזרעו מבקש לחם".

"שיחון בנפלאותיו" - תזכורת לנשמה טהורה

ביום ג' ט"ז כסלו, בקביעות היומי למשניות לע"נ רבנו זצוק"ל, העליתי דבר חזוק, מהצדיק ר' דוד לייב [ב"ר אשר] שוורץ צ"ל מב"ב. והנה לאחר הצהרים נודע לי "שהיום" היארציט שלו, הפלא ופלא! וראוי לזכות לנשמתו היקרה מאד, אחרי שלא זכה לדורות שיאמרו עליו קדיש.

"אוהבים דבריה" - זהירות "ברז מכשול"

עורתי להזכיר, בנוגע לברזים שישנה ידית "אחת" למים חמים וקרים. שכיוצא אסור לפתוח ברז מים חמים בשבת, היות ובשעת פתיחת ברז המים חמים, נכנסים מים "קרים" לחד, ומתבטלים בו, והזדו הוא "כלי ראשון". [וישנן מקומות שניתן לסגור את הברז הראשי של המים חמים, ואז לא נכנסים מים חמים לחד, אך בדרך כלל לא סוגרים אותו, ואז אסור להשתמש בחמים].

ולאחריה מצוי מאד, שישנה ידית "אחת" המשמשת לשניהם, רק תלוי באיזה כיוון היא עומדת, לצד החמים או לצד הקרים. ועורר להזכיר לציבור, שלפעמים הידית עומדת על "האמצעי", ואז יוצאים בבת אחת גם "מים חמים" וגם קרים, ויש לשים לב בשבת, להיזהר "מאד", שלא לפתוח רק כשהידית עומדת "לגמרי" לצד הקר.

ולפני שנים דן בזה לפני רבנו, יבלחטי"א הגאון רבי יצחק הכהן רובין שליט"א מוח"ס ארחות שבת ומרא דאתרא "הר נוף", אם זה מלאכה "דאורייתא" כיון שזה "פסיק רישי".

לתרומות להפצת הגליון השבועי וכן לקבלת הגליון ניתן לפנות למס' 055-7600953 וכן בקובץ השבועי "אוצר הפרשה" או למייל לאורו נלך s31626532@gmail.com וכן ניתן להשיג את הגליון מודפס ברש"י 14 קומה ב' ליד הדלת

לתועלת הרבים ניתן להאזין לדברים על פרשת השבוע מרבינו הגדול מרן בעל אילת השחר זצוקללה"ה.

ע"י יבדלח"ט החברותא שליט"א כמידי עש"ק בקו אילת השחר שמספרו 0799-555-555 שלוחה 6.

בראשית - בשביל ה"תורה"

וכעת נראה בעז"ה בנוגע לתכלית "הכל", והיא התורה הק'. פעם הגיע לרבנו, יהודי שהי' "בקי גדול מאד" בש"ס ופוסקים ועוד, וניסה להסביר... כמה חשובה הבקיאיות, יותר מהלימוד בעיון.

וכמוכן שבפניו לא התווכח עמו רבנו, רק כמדומה שהראה לו שלא נתקבלו דבריו אצלו. אבל לאחר מכן אמר לנו כמה דברים, למה זה "סילוף", ונביא את הדברים ככתבם.

ש"ס "עשר פעמים" ולא יודע כלום!

ומתחילה סיפר שהכיר יהודי יקר בכפר סבא, שהיה כבן תשעים, ואמר לו שלמד "עשר פעמים" ש"ס, אך איננו יודע כלום... מפני שלא זכה ללמוד בישיבות.

ואמר, אדם זה הסכים להודות בחסרון שלו, אך רוב האנשים אינם כן.

איזהו "תלמיד חכם"

אח"כ הביא כמה דברים. א. הראה את לשון הרמ"א ביו"ד סי' רמ"ג דתלמיד חכם היינו מי שיודע לישא וליתן בתורה ומבין מדעתו ברוב מקומות התלמוד ופירושו ובפסקי הגאונים. העמיד לנו הרמ"א מהותו של תלמיד חכם "שיודע לישא וליתן בתורה ומבין וכו'" ולא הספיק לרמ"א במה שיודע ש"ס ופוסקים.

אינם יודעים "המתיקות"

ב. כתב הגאון רבי נפתלי צבי וירושעווער ז"ל מוורשא ז"ל אמר לי

מו"ר הגאון המופלא ציסו"ע ר' ישראל סלנטר ז"ע, כי מה שנמצא בעוה"ר במדינת ליטא שלומדים לימוד חיצוניים, אחד מהגורמים לזה כי יש כמה [הגם שנמצא בישיבות בחורים מופלאים ממולא בתורה ויראה] שלומדים איזה מאות דפין גמרא עם תוס' ואינם יודעים רק מ"ש תוס' וא"ת ו"ל וא"ת ו"ל, אבל אינם יודעים המתיקות מה סברו בהקושיא ומה חידשו בהתוס', ואינם מרגישים "אפילו טיפה מהים" מחכמת ומתיקות התוס', ולהבדיל אלפי הבדלות בהחיצונים, מעט החכמה שיש בהם, הוא מפורש בולט ומרגישים זאת תיכף ומיד, כי בהם אין שום נסתרות...

עיקר העמל "להישיר השכל"

ג. עוד כתב הגאון הנ"ל ז"ל ואגב אודיע ששמעתי ממו"ר הגאון שערי שמחה זצ"ל בשם רבנו הגרעק"א שהזהיר לתלמידיו הגאונים ותלמידי תלמידיו הרבים ועצומים, שעיקר היגיעה והעמלה בתורה תהי' להישיר השכל, אף אם עי"ז יחסר כח הבקיאיות שאין העת מספקת על שניהם, כי מי ששכלו ישר באמת, אזי שכלו הישר ישמרהו וימנעהו מללכת שובב להעלות על דעתו חלילה נגד הגמ' ותוס' ורמב"ן וכו', כי כל דברי קדשם מיושרים בתכלית, וההיפך מדבריהם הוא עקום בתכלית, ובר שכל הישר לא יטבע ח"ו בעקמומיות עמקי שאול תחתית ר"ל מהאי דעתא, עכ"ד.

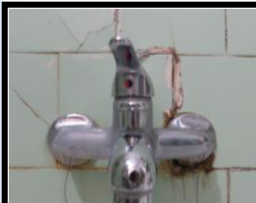
יראת שמים מולן?

ד. עוד הביא רבנו מה שכתב בספר התרגשות הלב בשם הקדוש ר' ישראל סלנטר זצ"ל שאמר כי מי שלומד בשטחיות האיך יוכל להיות ירא שמים...

להישאר עם הארץ?

ה. שאלו על אחד שאין לו הרבה זמן, ויכול ללמוד בעיון או להספיק בשטחיות, מה עדיף? והשיב כך: שאלתך היא, אם עדיף להישאר "עם הארץ" או להיות תלמיד חכם...

הי' הדברים לע"נ רבנו אהרן יהודה לייב ב"ר נח צבי זצוק"ל, תנצב"ה.

ולאחריה מצוי מאד, שישנה ידית "אחת" המשמשת לשניהם, רק תלוי באיזה כיוון היא עומדת, לצד החמים או לצד הקרים. ועורר להזכיר לציבור, שלפעמים הידית עומדת על "האמצעי", ואז יוצאים בבת אחת גם "מים חמים" וגם קרים, ויש לשים לב בשבת, להיזהר "מאד", שלא לפתוח רק כשהידית עומדת "לגמרי" לצד הקר.

ולפני שנים דן בזה לפני רבנו, יבלחטי"א הגאון רבי יצחק הכהן רובין שליט"א מוח"ס ארחות שבת ומרא דאתרא "הר נוף", אם זה מלאכה "דאורייתא" כיון שזה "פסיק רישי".